

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

[Sefer Shemu'el]

[Sefer Shemu'el]

Obornik, Meïr

5565 [1804/1805]

,

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9622

תוכחת חיים לא

כה היו דברי שאלו ע"ס בחיר ה' אל נערו, כי הוא ראה שלא נמצא מקום ליתן דבר יהי' חשוב משום בחינה מהג' בחינות שאמרנו, לא מנד המתנה עצמה, ולא מנד הווקבל, ולא מנד הנותן, ולזה אמר ומה נביא לחיש חיזה דבר של ממשות והשיבות יש להביא, שיהיה ראוי לפילו לחיש מאן דהו ציטוני, כי אין לנו דבר חשוב מנד עלמנו, כיון שאפי' הלחם חזל מכלינו, כ"ש כימן הגד השני, אין שום מין תשורה בעולם אפילו גדולה שבגדולות, ראוי להביא לחיש האלקים קדוש, כי כפי עלמות ערכו הכל יהי' הכל לפניו, וכי תאמר תהיה המתנה חשובה מנדנו הנותנים, כי אדם חשוב שנותן חיזה דבר יגדל ערכו, בעבור השיבות הנותן, גם זה הכל, כי מה אהנו, ירצה מה יקר וגדולה יש אהנו, וחיזה השיבות נמצא עלמנו, לשנהיה אנהנו מוסיפים כח לתתו השיבותו למתנה עצמה? והנה הנער השיבנו תשובה ודנו דין אחר להשקיעו מומזכותו, ואמר הן חמת כי כחיש גבורתו, ולא יאות לאדם נכבד לתת מתנה כל דהוא, אבל איש נעיר קטן ושפל, שיתן דבר מועט כפי יכולתו, אין צו לזדופי, ולכן אעשה זאת חיפה לעת הדוחק כזאת, שאם היית אהה הנותן הרביע כסף אשר נמצא בידי, ודאי הרפה היא לך, כי לא יאות לחיש כמון לתת דבר מועט כזה, אך מתנה אני בעלמנו, והוא יראה בעניי כי עבד אנכי, ולא יקפיד על מועט המתנה:

שמואל א י

תרגום אשכנזי

י (א) שמואל נאם איינען עהלקרוג, נאם איהם אויף דאז הויפט, קיסטע איהן, אונד שפראך: זיה! דער עוויגע זאלכט דייך היר מיט צום רעגענטן, איבער זיין ערבפאלק. (ב) וויא דוא יעצט פאן מיר געהסט, טריפעסט דוא צוויי מענגער אן, ביים גראבמאלע רחל'ס

באור

י (א) הלא, מלת הזיווה, כמו הלא כזה ה' (שופטים ד' ו') והדומים. (ב) בגבול בנימן בעלצח, אף

יוד (א) ויקח שמואל את־פֶּה הַשֶּׁמֶן וַיִּצַק עַל־רֹאשׁוֹ וַיִּשְׁקְהוּ וַיֹּאמֶר הֲלוֹא בִּי־מִשְׁחָהּ יְהוָה עַל־נְחֻלָּתוֹ לְנָגִיד: (ב) בְּלִכְתָּהּ הַיּוֹם מֵעַמְדֵי וּמִצֵּאתַי שְׁנֵי אַנְשִׁים עִם־קְבוֹרַת רחל

רש"י

י (ב) עם קבורת רחל בגבול בנימן. והלא קבור' רחל בגבול יהודה

מ כ ל ל י ו פ י

י (א) הלא, ה"א התימה על מלת לא, ואינו החלת הרברים: (ב) [עם קבורת רחל]

רחל'ים , אן דער בנימניטשן גרענצע ,
וועלכע דיר זאגען ווערדען : דיא עולינו ,
דיא רוא זוכן גינגסט ; זינה געפונדען
ווארדען . גון האט דיין פאטער דען
פארפאלל מיט דען עולינן , אויס דעם
זינע געשלאגען , אונד איזט אום אייך
בעזארגט אונד שפריכט , וואס זאלל
איך טוהן אום מיינען זאָה ?

(ג) געהסט דוא פאן דא ווייטד , אונד
קאמסט ביז אלון חבור , זאָ בעגענען דיר
דא דרייא לייטע , דזינוף רייזענד צו
גאטט , נאך בית אל . איינער טרעגט
דרוא ציגן בעקליין , איינער דרייא
לייכע כראָד , אונד איינער טרעגט איינע
פלאשע וויין . (ד) דיא ווערדען דיר
אום דיין וואהלויין פראגען (דיך גריסן) /
אונד

רחל בגבור בנימן בצלצח
ואמרו אליה נמצאו האתנות
אשר הלכת לבקש והנה גמיש
אביה את דברי האתנות ודאג
לכם לאמר מה אעשה לבני :
(ג) והלפת משם והלאה ובאת
עד אלון חבור ומצאוך שם
שלישה אנשים עלים אל
האלהים בית אל אחד נשיא
שלישה גדיים ואחד נשיא
שלישת כפרות לחם ואחד נשיא
גבל-זיין : (ד) ושאלו לך לשלום

ונחנו
רשי

באור

אף על פי שמאלנו ותקבר בדרך אפרת היא
בית לחם עיר יהודה ? מכל מקום אחר שלא
קברה בעיר אלא בדרך , אפשר היה קברה
בקנה גבול בנימין , קרוב לאפרת בגבול
יהודה , כי ב' השבטים האלה שכנים היו ,
וברבות הימים כבנה גם עיר גלגל . אלהיתה
גם כנר , אך בלתי מפורסמת להודיע עלידה
מקום קבורת רחל . ור"ל דרשו עכשיו הם
בקבורת רחל , ואתה תפגשם בגלגל בגבול
בנימין . ולפי' ראוי לתרגם : (טריפסט
דוא צווייא לייטע , וועלכע יעצט בייא
רחלם גראבע זינד , אין צלצח , אים
לאנדע בנימין) . (ג) אל האלהים , כמ' למסגד קדס ה'
מוצא שנה יעקב , ובשעת היתר הכמות היו מקריבים גם , כ"כ הד"ק . ויש אומרים בית
אל כמו בית אלהים , והוא גבעה אשר שם הארון . ולפיכך אין טעם ומלאך (פ' ג')
ופגשך , אלא והאגך , כי דרך שניהם גבעה , כ"ש תבוא אל גבעת אלהים (פ' ה') .
(ה) אל

יהודה צבית לחם אלא עכשיו הם
בקבורת רחל וכשתפגע בהם תמונא
בגבול בנימן בגלגל כך שנויה בתוספתא
דסוטה גלגל אל לחם הקב"ה שהוא נח
ואדום והיא יהושלים : ודאג לכם . ירח
עליכם כל לשון דאגה לשון יראה דוסט"ר
בלע"ז (Douter) פירכטן בזארגט זיין ,
עיין לעיל ט' ה') . (ג) חילון תבו' .
מישור תבו' :

(ה) גבעת

מכלל יופי

רחל , י"מ בלכתו דיוום מעמדי בגבול כו' ומצאת כו' ולדרו' ולפי' זרה המקרא
מסורם] , גמיש , ענין עויבה והנחה ; (ג) וחלפת , ועכרת , נבל , נוד העור ;
(ה) חליל

וַנִּהְיֶה לָהֶם שְׂהִי־לָחֶם וְלִקְחֵתָּ
מִיָּדָם : (ה) אַחַר כֵּן תָּבוֹא אֶל־
גְּבֻעַת הָאֱלֹהִים אֲשֶׁר־שֵׁם נְצִבִי
פְּלִשְׁתִּים וַיְהִי כְּבָאָה שָׁם הָעִיר
וּפְגַעְתָּ חֶבְלֵי נִבְאִים יְרֵדִים
מֵהַבְּמֹה וּלְפָנֶיהֶם גִּבּוֹר וְרָף
וְחָלִיל וְכַנּוֹר וְהָמָה מִתְּנַבְּאִים :
(ו) וּצְלַחַה

אונד דיר צווייא בראדע געבען, דיא דוא
פאן איהנן אנגעמן זאלוט. (ה) זאראן
קאממסט דוא צום היגל גאטטעס, ווא
איין לאנד פלעגער דער פלשחים ויצט,
זאבאלד דוא אין דיא שטאט קאמסט,
געענסט דוא איינע געזעלשאפט פרא
פעטן, דיא פאר זיך דער פואלטר,
פויקע, פפייפע אונד הארפע האבען,
אונד ווייסזאגען.

באור

רש"י

(ה) גבעת האלהים. גבעת קרי'
יערי' אשר עכשיו ארון האלהים שם :
נציבי פלשתיים. סרדיוטו' שמוינו על
ישראל שהיו רודין בה' ומושיבים נציבים
צערי ישראל: חבל נביאים. סיעת
ספריא. חבל. סיעה. וכן חבלי שאל
סכני משריי' רשעים הקפוני :
מהבמה. מבית אסתרואת :

(ה) אל גבעת, היא הגבעה שאל קרית
יערים אשר שם ארון ה' בבית אבינו. וכת'
לגבעתה די בה ארונא דה'. נציבי, הם
שרים, פעם מושלים בארץ תחת אדונייהם,
כעין שנאמר ומלך אין באדום נכב מלך (מ"א
כ"ב מ"ח), וכן וישם דוד נציבים בארם (ש"ב
ס'ו), בכל אדום שם נציבים (שס"ד)
(שטאטהאלטר, לאנד פלעגער); ופעם
ממונים לכלכל את המלך וביתו, כעין י"ב
נציבים לשלמה (קאמערצאמטלויטע וועלכע
דיא דאמענן דעם קעניגס פרוואלטן);
ופעם ממונים לנכח להעביר את העם, כעין שנאמר לבד משרי הנציבים אשר על המלכה
(מ"א ה' ט"ז) (אויפזעהר). ול' כולם לשון עמידה, ע"ש שעומדים תחת אדונייהם. והנה
הפלשתיים אשר היו עיר מושלים בישראל, שמו נציבים בעריהם כעין שעשה דוד באדום וארם, וי"ת
אסטרטיגי, והוא בלשון יון ורומי שר נבא, ואין משמעות הענין מסייעו, ואף שאפשר היה אתו
אנשי מלחמה לשמרו בארץ אויב, מ"מ איננו בזה שר נבא. וטעם נציבי כמו מנציבי. חבל
נבאים, ת"י סיעת ספריא, כוונתו להודיע שלא היו הנבאים האלה חזים, מגידי עתידות
ביד ה' עליהם, אלא סופרים, יודעים לספר שיר להודות ולהלל לה', כאשר למדו מהנבאים
הקדוים בבתי מדרש אשר היו להם בהרבה מקומות, כמו ביריחו ובבית אל, כנשמע ממה שנאמר
צמ"א (ב'ג'—ד'), ובניות ברמה. וכן תרגם גם יונתן והמה מתנבאים, ואינן משבטין
ולא מתנבאין. והמה בני הנבאים אשר מהם נדבר עוד במקומו. כי מלת נביא לא תורה
דוקא מג' ד עתידות, והעד בהיות רוח ה' רעה על שאל כאמר ויתנבא בתוך הבית (להלן
י"ח י') וכן משמע מפסוקים אחרים, ועיין בהקדמה שניה לספר זמירות ישראל. והנה מן
הראוי לתרגם מלת נבאים כאן (הייליגע זענגער), אך יראתי פן ישכנזי לאוהב קדשות,
ואמרת די לי במה שהעירותי על הענין בכאורי, והמשכיל יבאר. והמה מהנבאים,
כבר זכרתי שתי משבטין, וראוי לתרגם כל"א (לאב זינגן), וכן והתנבאת.

מכלל יופי

(ה) חליל, פלי זמר, חלול, וי"ת צלצלן :
(ו) וצלחה

ע"י אהרן שטיינמאן

(ו) דא ווירד דען איין גייזט פאָס עוויגען איבער דיק פֿאַהרן , דוא ווירסט מיט איהנען ווייסזאָגן , אונד איין גאַנץ אַנדערר מענש ווערדן .
 (ז) זינדירר נון דיווע צייכן איינגטראַפֿן זאָ אונטערניס וואָס דוא נור קאַנסט , דען גאַטט איזט מיט דיר . (ח) גערה נור פֿאַראויס נאך גלגל הינאַב , איך קאמע דאָ צו דיר , גאַנצאַפֿפֿער צו ברינגען , אונד פֿריידנאַפֿפֿער צו שלאַכטען . זיבען טאַגע מוסט דוא דאָ וואַרטן , ביז איך צוריר קאממע , וואָ איך דיר דאָן בקאַנט מאַכען ווערדע , ווייַ דוא דיק צו פֿרהאלטען האסט . (ט) זאָ באלד ער דען ריקען ווענדטע , פֿאַן שמואל וועג צו געהן , גאַב איהם גאַטט איין אנדרס הערץ , אונד אַללע צייכן טראַפֿען נאך

אז

(ו) וְצִלְחָהּ עָלֶיךָ רוּחַ יְהוָה וְהַתְּנַבִּית עִמָּם וַיְרַפְּכָה לְאִישׁ אַחֵר : (ז) וְהָיָה כִּי תִבְאִינָה הָאֲחֹת הָאֵלֶּה לְךָ עֲשֵׂה לָךְ אֲשֶׁר-תִּמְצָא יָדְךָ כִּי הָאֱלֹהִים עִמָּךְ : (ח) וַיִּרְדָּת לִפְנֵי הַגִּלְגָּל וְהָיָה אָנְכִי יוֹרֵד אֵלֶיךָ לְהַעֲלוֹת עֲלוֹת לְזֹבַח זְבַחֵי שְׁלָמִים שִׁבְעַת יָמִים רַחֲוֹחַל עַד-בּוֹאִי אֵלֶיךָ וְהוֹדַעְתִּי לָךְ אֵת אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה : (ט) וְהָיָה כִּהִפְנָתוֹ שְׂכַמּוֹ לָלֶכֶת מִעַם שְׁמוּאֵל וַיִּהְפֹּךְ-לוֹ אֱלֹהִים לֵב אַחֵר וַיָּבֹאוּ כָּל-הָאֲחֹת

יחירי האלה

רשי

באור

(ז) עשה אשר תמצא ירך , כל אמה שתוכל לעשות , כיה' עמך והכלית את מעשיך . (ח) וירדת , אף על פי שלא מצאנו שהלך לגלגל , וודאי כן עשה , לא קיבץ הכתוב , כאשר לא הודיע שבא אל ביתו הנבעתה , אלא כתב ויאמר דוד שאול אליו וכו' , לקמן פ' ד' . ולדעת המפרשים כיון צוה א הליכת הגלגלה לחדש המלוכה , ונדחקו לפרש כשאפרד ממך שס , אז תוחל ז' ימים עד בואי , ולא ידעתי מאין מצאו לומר זה ? ומה ראו על ככה לצרף את הנאמר כאן עם הנאמר ג' פרשיות אחר זה ? גם אמר שמואל וירדת לפני , ושם הלכו יחדיו . (ט) לב אחר , רוח נבורת מלכות (רשי')

(ז) כי תבאנה האחות האלה לך . ותדע כי דברי חמת וכס' שבחו לך חותנו' הללו כך יתקיים דבר המלוכה : עשה לך אשר תמצא ירך . אתקין לך מחני מלכות' והכן לך טכסיסי המלוכה כמו שתוכל : (ח) וירדת לפני הגלגל . ולאחר שתמלוך תרד הגלגל לפני קודם שארד חני : והנה אנכי יורד אליך . לסוף שבעת ימים שתרד אתה : תוחל' תמתין : (ט) לב אחר . רוח נבורת מלכות

מכלל יופי

(ו) וצלחה , תעבור ותנוח , והתנבית , מבעלי האל"ף , ובא על דרך בעלי הה"א : (ז) תבאינה , כתיב ביו"ד ונקרא בהעלם האל"ף : (יא) בחירק

האלה ביום ההוא : (י) ויבאו
שם רגבעתה והנה חבל
נבאים לקראתו והצלה עלי
רוח אלהים ויחנבא בתוכם :
(יא) ויהי כל יודעו מאתמול
שלשם ויראו והנה עם נבאים
נבא ויאמר העם איש אל רעהו
מה הורה ה' לכן קיש הגם
שאול בנבאים : (יב) ויען איש
משם ויאמר ומי אביהם על כן
היתה למשל הגם שאול
בנבאים : (יג) ויכל מהחנבות
ויבא הבמה : (יד) ויאמר דוד
שאול אליו ואל נערו אן הלכתם

אן דעסועלכן טאגע איין . (י) אלס ויא
אין גבעה אנקאטמען , דא צאג איינע
פראפעטן גועלשאפט איהם ענטנעגן .
זאגלייך פוהר איין געטטליכר גייסט אין
איהם , אונד ער ווייזואגטע אונטר איהנן .
(יא) דיא איהן גון וייט געסטרון אונד
פארגעסטרון קאנטען , אונד איצט מיט
דען פראפעטען ווייזואגן זארון , שפראכן
צו איינאנדר : וואס איזט דעס זאהנע
קיש'ס גשעהן ? איזט שאול אויך אונטר
דען פראפעטן ? (יב) איין אנדרעה
אנוועוענדר ריף אונד שפראך : ווער
איזט דאך איהר פאטר ? (אדר אוהר
לעהרר) . דאהער קאם דאן שפריכט
זוארט : איזטאויך שאול אונטער דען
פראפעטן ? (יג) גאקדעם ער אויפ'ס
גרהערטראטמע צו ווייזואגן , גינג ער
אויף היא העהע . (יד) שאולס פאטר
ברודה שפראך צו אוהם , אונד ווינעס
יונגע : ווא זייד אנהר דען הינגעגאנגן ?

דיוו זייד , נטאט נאציאנאליע ער
סייג , פילאזאפיע באור

ויאמר רש"י

מלכות : (יב) ומי אביהם . מה
תיומם לך בדבר מי אביהם של נבאים

(רש"י) . כתמלא מחשבות כשנבות מאשר חשב
עד הנס , כאשר יאות אל לב המלך . (יג)

ויתנבא , לא זכר כ"א האות הזה , לפי שהוא
הגדול מכולם . וירחנבא ברזכם , כת'
ושבח ביניהם . (יב) משם , מן הנבאים שם .
כטמר אין הכנאות
ירושא מאב אל הבן , אלף כל הנא לטהר מסייעין לו . וענה זאת על שאלתם מה זה היה
לכן קיש . כן פי' כל המפרשים . ואפשר לומר פירושו שאלו על מלמדם ומנהיגם , כי כל כך
התפעלו מטעם קולם ורום מליצותם , עד שחפצו לדעת הנביא אשר העמיד תלמידים
האלה . ונקרא הנביא המלמד אב , כאשר נקראים הנבאים התלמידים בני נבאים , כאשר
אדבר במקומו , וכן קרא אלישע לאהו אבי , על שם שהיה מלמדו ומנהיגו , וכן נראה דעת
ת"י שתרגם ומן רבקה . (יג) ויבואו הבמה , להסתכל שם , ולהודות לה' על הנסורה להיות
נגיד על ישראל . (יד) ויאמר , כשנא לכיתו , וקיכר הכתוב ולא זכר בואו . אן הלכתם ,

ושבח ביניהם . (יב) משם , מן הנבאים שם .
כטמר אין הכנאות
ירושא מאב אל הבן , אלף כל הנא לטהר מסייעין לו . וענה זאת על שאלתם מה זה היה
לכן קיש . כן פי' כל המפרשים . ואפשר לומר פירושו שאלו על מלמדם ומנהיגם , כי כל כך
התפעלו מטעם קולם ורום מליצותם , עד שחפצו לדעת הנביא אשר העמיד תלמידים
האלה . ונקרא הנביא המלמד אב , כאשר נקראים הנבאים התלמידים בני נבאים , כאשר
אדבר במקומו , וכן קרא אלישע לאהו אבי , על שם שהיה מלמדו ומנהיגו , וכן נראה דעת
ת"י שתרגם ומן רבקה . (יג) ויבואו הבמה , להסתכל שם , ולהודות לה' על הנסורה להיות
נגיד על ישראל . (יד) ויאמר , כשנא לכיתו , וקיכר הכתוב ולא זכר בואו . אן הלכתם ,

מכלל יופי

(יא) מאתמול בחירק האל ה' והוא היום שעבר והאל' ה' נוספת : (יב) היתה ,
האמירה : (יג) מהחנבות , מקור מבנין התפעל :

ה א ז

ער אנטווארטטע : דיא עולינגן צו זוכען ,
 אונד אלס וויד זאחן , דאס זיא נירגענדס
 ווארן , זא גינגן וויר צו שמואל .
 (טו) דא שפראך שאולס פאטר ברודר ,
 עדעעהלע מיר דאך וואס דיר שמואל
 געזאגט . (טו) שאול אנטווארטטע
 זיינעם פאטר ברודר : ער זאגטע אונס :
 דיא עולינגן ווערען גפונדן וואהדן . וואס
 איהם אבר שמואל דיא רעגירונג כטרעג
 פענד זאגטע , ענטדעקטע ער איהם
 ניכט . (יז) שמואל ליס דאן פאלק צו
 זאממן רופן , פאר דען עוויגען , נאך
 מצפה . (יח) אונד רעדטע דיא
 קינדער ישראל אן : זא שפריכט דער
 עוויגע , דער גאטט ישראל'ס , איך
 בראכטע אייך דעררויף אויס מצרים ,
 רעטטע אייך אויס דער געוואלט רעד
 מצרים זא וואהל , אלס אויס דער
 געוואלט אללער דייכע , דיא אייך
 גחריקט ; (יט) איהו אבר , פאר
 אכטעט איצט אייערן גאטט , דער אייך
 אויס אלל אייערס אונגליק , אויס
 אלל אייערן דראגנזאלן געהאלפן , אונד
 שפרעכט פאר איהם : דוא מוסט אייך
 קעניג איבער אונס זעצן . זא שטעלט
 אייך גון הער פאר דעם עוויגן נאך אייערן
 שפעטמן

ויאמר לבקש את האתנות
 ונראה כי אין ונבוא א-שמואל :
 (טו) ויאמר דוד שאול הגידה
 נא לי מה אמר לכם שמואל :
 (טו) ויאמר שאול אל-דודו הגד
 הגיד לנו כי נמצאו האתנות
 ואת-דבר המלוכה לא-הגיד לו
 אשר אמר שמואל : (יז) ויצעק
 שמואל את-העם אל-יהוה
 המצפה : (יח) ויאמר אל-בני
 ישראל כה אמר יהוה אלהי
 ישראל אנכי העליתי את-ישרא
 למצרים ואציל אתכם מיד
 מצרים ומיד כל-הממקכות
 הולחצים אתכם : (יט) ואתם
 היום מאסתם את-אלהיכם
 אשר-הוא מושיע לכם מכל-
 רעותיכם וצרתים ותאמרו לו
 כי-מלך תשים עלינו ועתה

דתיצבו לפני יהוה לשבטיכם

ולאלפיהם

באור

רשי

אשר על כן אחרתם לבוא * (יז) א ה' המצפ ,
 כבר כתבתי דעת רל"ק (שופטים י"א א)
 שנמצפה היה בית ועד ואסיפה , ושם הי' מושב
 להקריב לה' . ולדעת רש"י (שם) באחד בכל
 אסיפה , אל ה' אולפניה' , לפי שהשכינה שורה ברוב הציבור , וכן להלן (י"א ט"ו) באמר לפני
 ה' צנגל , לא שהיה הארון שם , אלא על שם שהיה שם מושב , כמו שכתבנו שובח שם זבח זשלמי .
 (יט) ותאמרו לו , כת' ואמרתיון קדמוהי * וי"מ לו כמו לא , כסילוף אה"י , כאשר אמרו
 למעלה

וְלֹא־לְפִיכֶם: (כ) וַיִּקְרַב שְׁמוּאֵל
 אֶת כָּל־שִׁבְטֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּלְכְּדוּ
 שִׁבְטֵי בְנֵי־מִן: (כא) וַיִּקְרַב אֶת־
 שִׁבְטֵי בְנֵי־מִן לְמִשְׁפַּחְתּוֹ וְהִלְכְּדוּ
 מִשְׁפַּחַת הַמְּטֵרִי וַיִּלְכְּדוּ שְׁאוּל
 בֶּן־קִישׁ וַיִּבְקֶשְׁהוּ וְלֹא גִמְצָא:
 (כב) וַיִּשְׁאַל־וַיֵּדַע בִּיהוָה הַבָּא
 עוֹד הֲלֹם אִישׁ * וַיֹּאמֶר יְהוָה
 הַנִּהְיֶה־הוּא נַחֲבֵא אֶל־הַכְּלִים:
 (כג) וַיִּרְצוּ וַיִּקְחֵהוּ מִשֵּׁם וַיִּתְּצֵב
 בַּחוּץ הָעַם וַיִּגְבֶּה מִכָּל־הָעַם
 מִשְׁכֵּמוֹ וּמַעֲלָה: (כד) וַיֹּאמֶר
 שְׁמוּאֵל אֶל־כָּל הָעַם הֲרֵאִיתֶם
 אֲשֶׁר בָּחַר־בוּ יְהוָה כִּי אֵין כָּמֹהוּ
 בְּכָל־הָעַם וַיִּרְעוּ כָּל־הָעַם
 לְמִשְׁפַּחַת־יֹקֵן וַיֹּאמְרוּ
 רִשִׁי

שטעממן , אונד טויזענדיען .
 (כ) שמואל לים , אללע שטעממע
 ישראלס הינצוטערעטן , אונד דער שטאם
 בנימן ווארד ערגריפען . (כא) נון
 בראכטע מאן בנימן'ס פאמיליען צו
 זאמען , אונד דיא מטרישע פאמיליע
 ווארד ערגריפען . ענדליך ווארד שאול
 זאהן קיש'ס ערגריפען , מאן זוכטע איהן
 אויף , ער ווארד אבר ניכט געפונדן .
 (כב) מאן פראגטע פערנר דען עוויגן :
 איזט נאך יעמאנד היהער געקאמען ?
 דער עוויגע לים זאגען : היר העלט ער
 זיך צווישען דעם גפעקע פֿרשטעקט .
 (כג) מאן לייף הין , האלטע איהן פֿאן
 דארט הער , אונד אלס ער זיך אונטער
 דאז פֿאלק שטעלטע , ראנטע ער איבער
 אללעם פֿאלק דוערפֿאר , פֿאן דער
 שולטר אן הינויף . (כד) דא שפראך
 שמואל צום גואמטען פֿאלקע : זעהט
 איהר וועלכען דער עוויגע גווערזלט
 האט ? עם איזט נימאנד איהם גלייך ,
 אים גאנצען פֿאלקע . דא יוכצטע דאז
 פֿאלק

באור

למעלה (ח' י"ט) . (כ) ויקרב , אהמיקוס
 אשר שם הפילו גורל , או קרב את שעותיהם ,
 כתובים על חיצות , תוך קופסא , והנביא
 היה מכניס ידו ונוטל חיצות אחת , כמו שכתב
 דש"י ז"ל . (כב) אל הכלים , היה בורח
 מן השירה . וענין הכלים , כל אשר נשאו
 אתם האנשים הכזעקים , הן בגדים או שאר
 דרכי

היתה זו : (כא) וילכ' שאול . אע"פ
 שלא הי' שם נפל הגורל עליו שהיו
 כתובין שם' בחיגרות ונתובין בקופס'
 והנביא מכניס ידו ונוט' חיצות אחת :
 (כב) נחבא א הכלים . בצית שנתן
 שם הבחין כליהן שהיה צורת מן הגדול'
 ומדר' אגדה ר' תנחומ' א הכלים בחורי'
 ותונוי' אמר שמח איני ראוי לגדולה עד

שישאלו בחורי' ותונוים ושאלו ועלה
 צידו

מכלל יופי

(יו) ויצעק , ויאסף : המצפה , מקום גבוה : (כב) עוד , עדיין : נחבא , חואר :
 אל , כמו חוך : (כד) הראיתם , הרי"ש בדגש : (כה) משפט , חוק :
 עין

פאלק אונד ריף : עם לעכער דער קעניג !
 (כה) הירויף ערקלעהרטע שמואל דעם
 פאקע דיא רעגירונגספארם, (דיא ער אין
 איינעם בונדע אויפצייכנעטע אונד פאר
 דעם עוויגען היין לעגטע) אונד לים דאן
 דאז פאק נאך הויזע ציהן. (כו) אויך שאול
 גינג נאך הויזע גען גבעה, אונד אייניגע
 וויס דער פאלקסמענגע, דיא גאטט
 זים רוערצן האטטען, בעגלייטעטן
 איהן. (כו) נידערטרעכטיגע לייטע
 אבר זאגטען : וואס ווירד אונס דיוער
 ניצן ? פראכטעטן איהן, אונד בראכטן
 איהם קיינע גשענקע. אכער ער טאהט
 אלס מערקטע ער עם ניכט.

יא (א) נחש דער עמוני, צאג
 רוינויף, אונד בעלאגרטע יבש
 גלעד. דיא זאגטען אללע איינוואהנר
 פאן יבש גלעד צו נחש : מאך איינען
 בונד מיט אונס, זא וואללען וויר דיינע
 אונטערטהאנען זיין. (ב) אבר נחש
 דער עמוני גאב איהנן צור אנטווארט :
 נור אלס דאן ווילל איך איינען בונד מיט
 אייך מאכען, ווען איה אייך יעדער דאן
 רעכטע

ויאמרו יהי המלך : (כה) וידבר
 שמואל אל אל העם את משפט
 המלכה ויכתב בספר וינח לפני
 יהוה וישלח שמואל את כל
 העם איש לביתו : (כו) וגם
 שאול הלך לביתו גבעתה וילכו
 עמו החיל אשר נגע אלהים
 בלבם : (כו) ובני בליעל אמרו
 מה ישענו זה ויבזרו ולא
 הביאו לו מנחה ויהי כמחריש :
יא (א) ויעל נחש העמוני ויתן
 על יבש גלעד ויאמרו כל
 אנשי יבש אל נחש פרתי לנו
 ברית ונעבדך : (ב) ויאמר
 אלהם נחש העמוני בזאת
 אכרות לכם בנקור לכם כל
 עין

באור

כרכי דרך. (כה) משפט המלכה,
 באיזה אופן ינהג המלך את עמו, כעין הלכות
 מלכים אשר הוציאו חז"ל. ויכתוב בספר,
 אין כראה שכתב בפני העם, אלא הכתוב
 מודיע שכתבה למען לא ישכח מישראל,
 והכתובה אפשר היתה לפני האסיפה או
 לאסריה, והמאמר וישלח שמואל, מקובר אל
 מלת המלכה, והכינים כמו מאמר מוסגר,
 והכנייה תסכים. וכן תרגמתי לפני ה',
 כי מיום שנת הארון בקרית יערים לא מצאנו
 שטלטלוהו משם עד דוד. וענין כל המאמר
 כמו שכתבתי (כו) וילכו עמו החיל,
 כת"י קצת מן עמא. (כו) מנחה, קן דרך
 להביא מנחה למלך אחרי המשח, כ"ש ויתנו
 מנחה ליהושפט (דה"ב י"ז).

רשי

כידו : (כו) אשר נגע אהים גברון
 דחלי חטאה דאחיהב דחלא מן קדם
 ה' בלזכון :
יא (ב) כל עין ימין. כושמעו
 ומדרש אגדה הביאו לי ספר
 תורתכם

על